

NORGES HØYESTERETT

Den 8. august 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Noer og Bergsjø i

HR-2019-1504-U, (sak nr. 19-114837STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Carl-Christian Grythe Hoff)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Rudolf Martin Christoffersen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte en anke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (2) A ble 10. mars 2019 satt under tiltale for to tyverier, jf. straffeloven § 321 første ledd (post I a og b), ett forsøk på tyveri, jf. straffeloven § 321 første ledd jf. § 16 (post II), og en narkotikaovertrjedelse, jf. straffeloven § 231 første ledd. Grunnlaget under post I i tiltalen har denne ordlyden:

«a)

Fredag 25. januar 2019 kl. 06.25 i Håkonsgaten 25 i Bergen, brøt han seg inn hos Black Pearl Frisør og borttok blant annet 3 stk. barbermaskiner, 2 stk. bærbare datamaskiner og 1 stk. Ipad, alt til en verdi av ca. kr. 15.000,-.

b)

Søndag 27. januar 2019 kl. 22.50 i Fjøsangerveien 38A i Bergen, brøt han seg inn i en frisørsalong tilknyttet frisørlinjen ved Årstad videregående skole ved å knuse en rute. Han borttok bl.a. en Ipod, elevveske og tre stk. frisørsakser, alt til en verdi av ca. kr. 11.000,-.»

- (3) Tiltalens post II har dette grunnlaget:

«Natt til fredag 25. januar 2019 ca. kl. 03.10 i Olav Kyrres gate 28 i Bergen, tok han seg inn i undervisningsbedriften Hero Kompetanse sine lokaler ved å knuse en rute i en glassdør. Han borttok intet formentlig fordi innbruddsalarmen på stedet ble utløst.»

- (4) Post III gjaldt oppbevaring av om lag to gram hasj.

- (5) Under hovedforhandlingen for Bergen tingrett erkjente A straffeskyld for samtlige forhold. Ved tingrettens dom 14. mai 2019 ble A domfelt etter tiltalen til en straff av fengsel i ni måneder med fradrag for 108 dagers varetekt. Han ble videre pålagt å betale erstatning til Hero Kompetanse.
- (6) A anket straffutmålingen til Gulating lagmannsrett. Lagmannsretten avsa 20. juni 2019 beslutning der anken ble nektet fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (7) A har anket lagmannsrettens beslutning. Anken er angitt å gjelde lovanvendelsen og saksbehandlingen. Han har blant annet anført at det er gitt et for kraftig påslag i straffen på grunn av tidligere domfellelser, og at tilståelsesrabatten er for liten.
- (8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og anført at straffen er i tråd med rettspraksis.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd.
- (10) Tingretten har i sin dom lagt til grunn at vinningsforbrytelsene er bærende ved straffutmålingen, og at oppbevaring av rundt to gram hasj «isolert sett [er] et bøteforhold». For øvrig har tingretten gitt følgende begrunnelse for straffen på ni måneders fengsel:

«Tiltalte er domfelt 49 ganger tidligere, hovedsakelig for vinningsforbrytelser og noen narkotikalovbrudd. Straffeloven § 79 (1) a og b får anvendelse. Retten legger til grunn at forholdene i post I a og I b isolert sett ville medført en ubetinget fengselsstraff på rundt 120 dager, jf. også HR-2005-909-A og HR-2004-395-A. Forholdet i post II straffes isolert sett noe lavere. Retten har også vektlagt at forholdene tiltalte nå domfelles for, er begått umiddelbart etter løslatelse fra soning av forrige dom. Han ble løslatt torsdag, og forholdene i tiltalebeslutningen post Ia og II ble begått natt til fredag. Retten legger til grunn at vinningsforbrytelsene skyldes tiltaltes narkotikaproblem, noe som gir rom for en noe mindre straffskjerpelse enn overfor vinningsforbrytere med profesjonelt tilsnitt, jf. HR-2005-909-A.

Tiltalte har erkjent straffeskyld for samtlige forhold. Bevisene i saken er imidlertid sterke og entydige, og erkjennelsen har ikke ført til mindre bevisførsel. Den tillegges derfor ikke nevneverdig vekt.»

- (11) Tingretten har her uttalt at post I «isolert sett» ville medført en fengselsstraff på 120 dager, og at post II «isolert sett» ville blitt straffet noe lavere. Formuleringen «isolert sett» er ikke helt entydig. Straffenivået og henvisningen til HR-2005-909-A og HR-2004-395-A tilsier imidlertid at tingretten her allerede har tatt hensyn til de tidligere domfellelsene, jf. straffeloven § 79 bokstav b. Av førstnevnte dom fremgår at tyveriet i den saken isolert sett ville gitt en kortvarig betinget fengselsstraff, og at det i hovedsak var gjengangerelementet som gjorde at straffen ble satt til fengsel i 90 dager, se særlig avsnitt 9.
- (12) Som nevnt har tingretten samtidig lagt til grunn at forholdet i post III isolert sett er et bøteforhold. Et slikt narkotikalovbrudd faller utenfor formålet med straffeloven § 79 bokstav b, se HR-2018-1660-A avsnitt 40. I angivelsen av straffen for overtredelsene av post I og II har tingretten videre allerede tatt hensyn til at forholdene han domfelles for, ble begått umiddelbart etter løslatelse fra soning. Skylderkjennelsen er ikke tillagt «nevneverdig vekt», men er tross alt trukket inn i formildende retning. Det blir stående uforklart hvorfor straffen likevel settes til fengsel i ni måneder.

- (13) Utvalget legger til at tingretten heller ikke har drøftet om påslaget for tidligere domfellelser burde gjøres betinget eller ubetinget. Om dette uttaler førstvoterende følgende i HR-2018-1660-A avsnitt 67:

«Jeg tilføyer at anvendelsen av straffeloven § 79 første ledd bokstav b, som utgangspunkt skal komme i form av et betinget påslag på en ubetinget straff. Dette kan imidlertid fravikes etter en konkret vurdering, jf. Rt-2005-1186, og domstolene har derfor et visst spillerom ved fastsettelse av straffen. Slik denne saken ligger an, finner jeg det klart at det bør utmåles en ubetinget fengselsstraff.»

- (14) I anken til lagmannsretten gjorde forsvareren gjeldende at påslaget for de tidligere domfellelsene var for høyt. Om dette har lagmannsretten uttalt følgende i sin beslutning:

«Det er riktig når tingretten legger til grunn at vinningsforbrytelser som skyldes narkotikaproblematikk, gir rom for mindre straffskjerpelse enn vinningsforbrytelser som har et profesjonelt tilsnitt, jf. HR-2005-909-A. Lagmannsretten kan likevel ikke se at det er for strengt, herunder at påslaget er for stort, når tingretten har tatt utgangspunkt i en straff av fengsel i 120 dager for post Ia og Ib, herunder at forholdet i post II isolert sett ville ha blitt straffet noe lavere. Tingretten har ved vurderingen vist til HR-2005-909-A og HR-2004-395-A.»

- (15) Lagmannsretten har i tillegg i skjerpene retning lagt vekt på at de straffbare forholdene ble begått umiddelbart etter løslatelse fra soning av forrige dom, samtidig som den har sluttet seg til tingrettens vurdering av betydningen av skylderkjennelsen.
- (16) I lys av manglene ved tingrettens dom burde lagmannsretten gitt en nærmere begrunnelse for hvorfor straffen passende kunne settes til ni måneders fengsel. Beslutningen må på dette grunnlaget oppheves. Ankeutvalget har ikke med dette tatt stilling til om ni måneders fengsel er en passende straff for de aktuelle forholdene.
- (17) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Ragnhild Noer
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)